

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 208g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a articolului
62 alin. (3) din Codul de executare

(confirmarea tranzacției de împăcare de către executorul judecătoresc)

CHIȘINĂU

29 mai 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Maria Arhir, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 23 octombrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 29 mai 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 62 alin. (3) din Codul de executare, adoptat prin Legea nr. 443 din 24 decembrie 2004, ridicată de dl Igor Chirică, în interesele SRL „ELEVATEXPO”, în dosarul nr. 2r-1807/24, pendinte la Curtea de Apel Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători format din dna judecător Ruxanda Pulbere și dnii judecători Dorin Dulghieru și Andrei Cașcaval de la Curtea de Apel Centru, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău nr. 2i-349/14 din 4 septembrie 2014, s-a intentat procesul de insolvență în privința *ELEVATEXPO*. Printr-o încheiere din 19 aprilie 2016, s-a dispus succesiunea în drepturi a MOLDINDCONBANK cu Gaborak Mykola, în partea creanței garantate de 4 113 686,88 lei.

4. Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 3 iunie 2016, s-a încetat procesul de insolvență în privința *ELEVATEXPO*.

5. La 12 februarie 2019, dl Iacob Miron, executor judecătoresc, a intentat procedura de executare.

6. În cadrul procedurii, *ELEVATEXPO* și dl Gaborak Mykola au încheiat o tranzacție de împăcare. La 2 iulie 2021, dl Iacob Miron, executor judecătoresc, a redactat procesul-verbal în care a menționat condițiile tranzacției. Printr-un act din 8 iulie 2021, executorul judecătoresc a anulat procesul-verbal de confirmare a tranzacției de împăcare.

7. La 24 mai 2021 și 18 iunie 2021, *ELEVATEXPO* a formulat contestații împotriva dlui Gaborak Mykola, avându-l ca intervenient accesoriu pe dl Iacob Miron, executor judecătoresc, prin care a solicitat anularea încheierii privind

reluarea procedurii de executare, a încheierilor privind aplicarea măsurilor de asigurare, cu dispunerea încetării procedurii de executare.

8. Printr-o încheiere din 8 mai 2024, Judecătoria Chișinău a admis parțial contestațiile depuse de *ELEVATEXPO*.

9. *ELEVATEXPO* a contestat cu recurs încheierea primei instanțe. În procesul examinării cauzei la Curtea de Apel Centru, dl Igor Chirică a ridicat, în interesele *ELEVATEXPO*, excepția de neconstituționalitate a articolului 62 alin. (3) din Codul de executare.

10. Printr-o încheiere din 3 octombrie 2024, Curtea de Apel Centru a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate a articolului 62 alin. (3) din Codul de executare și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

11. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...]”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 126

Economia

„(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

(2) Statul trebuie să asigure:

a) reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii;

b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;

[...].”

Articolul 127

Proprietatea

„(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

[...].”

12. Prevederile relevante ale Codului de executare, adoptat prin Legea nr. 443 din 24 decembrie 2004, sunt următoarele:

Articolul 11

Documentele executorii

„Sunt documente executorii și se execută conform normelor stabilite de prezentul cod:

[...] h) încheierile executorului judecătoresc, procesele-verbale ale executorului judecătoresc în care sunt consemnate condițiile tranzacției în cazul concilierii părților în conformitate cu art.62 al prezentului cod;

[...].”

Articolul 62

Concilierea părților în procedura de executare

„(1) În termenul stabilit de executorul judecătoresc în încheierea de intentare a procedurii de executare, părțile sînt obligate să se prezinte în fața executorului judecătoresc pentru a li

se comunica drepturile și obligațiile lor, inclusiv posibilitatea de conciliere sau, după caz, de determinare a modalității de executare și/sau a consecutivității de urmărire a bunurilor debitorului.

(2) În cazul în care părțile convin asupra condițiilor de executare, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, în care indică aceste condiții, ele devenind obligatorii pentru părți.

(3) În cazul în care părțile au convenit asupra încheierii unei tranzacții, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, în care consemnează condițiile tranzacției, acest proces-verbal servind drept temei pentru încetarea procedurii de executare. Procesul-verbal al executorului judecătoresc prin care se întărește tranzacția este un document executoriu.

(4) În cazul în care părțile sau una dintre părți nu se prezintă ori concilierea nu finalizează cu încheierea unei tranzacții, executorul judecătoresc consemnează faptul într-un proces-verbal și continuă urmărirea patrimoniului debitorului.

(5) Procesele-verbale întocmite în condițiile prezentului articol sînt semnate obligatoriu de părțile în procedura de executare prezente la procedura de conciliere sau de reprezentanții acestora, sînt certificate cu semnătura și cu ștampila executorului judecătoresc și înmîinate părților în procedura de executare. Procesele-verbale nu pot fi contestate.

(6) Procedura de conciliere a părților poate fi reluată la orice etapă a procedurii de executare, la cererea unei părți în procedura de executare.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

13. Autorul excepției de neconstituționalitate menționează că, potrivit articolului 62 alin. (3) din Codul de executare, încetarea unei proceduri de executare din motivul concilierii părților se face prin întocmirea unui proces-verbal de confirmare a tranzacției de către executorul judecătoresc. Intervenția executorului judecătoresc în modul care rezultă din norma criticată ar restrânge libertatea contractuală a părților.

14. Potrivit autorului excepției de neconstituționalitate, obligația consimțirii condițiilor tranzacției de împăcare, inclusiv a împăcării extrajudiciare, de către executorul judecătoresc, încalcă și dreptul de proprietate al părților. Ingerința se manifestă prin posibilitatea de a fi executate titluri executorii în privința unor drepturi care nu mai pot fi reclamate.

15. Totodată, autorul pretinde că condiția suplimentară care derivă din textul legii contestate împiedică părțile tranzacției să beneficieze de autoritatea lucrului judecat.

16. Autorul excepției susține că prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 4, 15, 16, 20, 23, 26, 46, 54, 126 și 127 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

17. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

18. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de executare, ține de competența Curții Constituționale.

19. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, Curtea reține că sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

20. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză care are ca obiect examinarea unei cereri de contestare a încheierii executorului judecătoresc privind reluarea procedurii de executare, a încheierilor privind aplicarea măsurilor de asigurare, cu dispunerea încetării procedurii. Curtea admite că instanța de judecată ar putea aplica prevederile criticate în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

21. Curtea constată că textul „acest proces-verbal servind drept temei pentru încetarea procedurii de executare. Procesul-verbal al executorului judecătoresc prin care se întărește tranzacția este un document executoriu” din articolul 62 alin. (3) din Codul de executare a mai făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate, însă prin prisma altor critici de neconstituționalitate (DCC nr. 75 din 9 iulie 2018).

22. De principiu, această situație nu poate să constituie un impediment pentru a solicita controlul de constituționalitate al unor prevederi din perspectiva altor critici de neconstituționalitate. În asemenea cazuri, Curtea trebuie să verifice dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea (DCC nr. 8 din 20 ianuarie 2022, § 21; HCC nr. 4 din 3 martie 2022, § 23).

23. Autorul excepției susține că norma contestată contravine articolelor 1 alin. (3) (*statul de drept*), 4 (*drepturile și libertățile omului*), 15 (*universalitatea*), 16 (*egalitatea*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*), 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*), 126 (*economia*) și 127 (*proprietatea*) din Constituție.

24. Cu referire la pretinsa încălcare a articolelor 1 alin. (3), 4 și 15 din Constituție, Curtea subliniază că aceste norme au un caracter general și nu pot constitui repere individuale și separate (DCC nr. 29 din 18 martie 2021, § 20; DCC nr. 119 din 28 septembrie 2023, § 23).

25. De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că articolele 16, 23 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (DCC nr. 136 din 19 octombrie 2023, § 19). Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestor articole (DCC nr. 86 din 20 iulie 2023, § 20).

26. Cu referire la incidența articolului 20 din Constituție, care este corespondentul articolului 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Curtea menționează următoarele. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a reiterat că dreptul de acces la o instanță – adică dreptul de a introduce o acțiune în fața instanțelor în materie civilă – constituie un element inerent dreptului prevăzut la articolul 6 § 1 din Convenția Europeană. Dreptul la un proces echitabil, astfel cum este garantat de articolul 6 § 1 din Convenție, trebuie interpretat în lumina principiului preeminenței dreptului, care impune ca toți justițiabilii să dispună de un remediu judiciar efectiv care să le permită să-și exercite drepturile cu caracter civil. Orice persoană are dreptul ca orice pretenție

referitoare la drepturile și obligațiile sale civile să fie adusă în fața unei instanțe sau tribunal (a se vedea *Naït-Liman v. Elveția* [MC], 15 martie 2018, §§ 112-113). În prezenta cauză, Curtea observă că nu există o ingerință în dreptul de acces la un tribunal, de vreme ce autorul sesizării a ridicat excepția de neconstituționalitate chiar în fața unei instanțe de judecată. Prin prisma argumentelor autorului sesizării, Curtea nu poate reține incidența articolului 20 din Constituție.

27. Cu privire la incidența articolului 26 din Constituție, Curtea reiterează că dreptul la apărare reprezintă totalitatea prerogativelor și a posibilităților pe care le au, potrivit legii, persoanele în vederea apărării intereselor lor. Acest drept este restrâns în situația în care persoana nu poate utiliza toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa (DCC nr. 153 din 14 noiembrie 2023, § 24). În prezenta cauză, autorul excepției nu ridică problema limitării utilizării mijloacelor procedurale necesare pentru a-și realiza dreptul la apărare, ci contestă prevederi ce se referă la obligativitatea tranzacției de împăcare, semnată de părțile procedurii de executare cu privire la creanța dlui Gaborak Mykola, în mărime de 4 113 686,88 lei, și consemnată într-un proces-verbal întocmit de executorul judecătoresc. Prin urmare, Curtea nu poate identifica în ce măsură dispozițiile contestate restrâng dreptul persoanei la apărare. Curtea conchide că articolul 26 din Constituție nu este incident în acest caz.

28. Referitor la argumentele autorului care pretinde că norma contestată nu le permite părților tranzacției să beneficieze integral de efectele acesteia, Curtea nu le poate reține atât timp cât ele se bazează pe o comparație a două norme infraconstituționale (prevederile Codului de executare în raport cu cele ale Codului civil). Curtea reiterează că o pretinsă incompatibilitate între două sau mai multe norme infraconstituționale cuprinse în acte normative distincte sau în același act normativ nu constituie o problemă de constituționalitate, ci una de interpretare și de aplicare a legii, a cărei rezolvare le revine instanțelor de judecată (DCC nr. 45 din 27 aprilie 2023, § 27).

29. Autorul excepției mai afirmă că norma contestată contravine articolelor 46, 126 și 127 din Constituție, din perspectiva atentării la dreptul de proprietate și la libertatea contractuală a părților, prin procedura instituită.

30. Curtea reține că articolul 62 din Codul de executare stabilește procedura de conciliere a părților în procedura de executare. Astfel, în termenul stabilit în încheierea de intentare a procedurii, părțile sunt obligate să se prezinte în fața executorului judecătoresc pentru a li se comunica drepturile și obligațiile lor, inclusiv posibilitatea de conciliere. În cazul în care părțile convin asupra încheierii unei tranzacții, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, în care consemnează condițiile ce devin obligatorii pentru părți.

31. Așadar, legislatorul i-a recunoscut executorului judecătoresc competența consemnării condițiilor tranzacției de împăcare, în limita creanțelor stabilite în documentul executoriu, nu și dreptul de intervenție în voința părților care încheie o tranzacție, așa cum pretinde autorul sesizării.

32. Totodată, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că executarea hotărârilor judecătorești este parte integrantă a procesului civil, iar stabilirea regulilor de desfășurare a procesului de executare constituie o prerogativă a legislatorului, care poate institui, în considerarea unor situații deosebite, reguli speciale de procedură. Procedura de executare are sarcina de a contribui la realizarea drepturilor creditorului recunoscute printr-un document executoriu prezentat

spre executare în modul stabilit de lege (HCC nr. 4 din 6 februarie 2014, §§ 61-62; HCC nr. 31 din 17 decembrie 2020, § 55).

33. Prin urmare, Curtea nu poate reține argumentele autorului în acest sens și nu constată o ingerință în drepturile constituționale invocate.

34. Așadar, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 62 alin. (3) din Codul de executare, adoptat prin Legea nr. 443 din 24 decembrie 2004, ridicată de dl Igor Chirică, în interesele SRL „ELEVATEXPO”, în dosarul nr. 2r-1807/24, pendinte la Curtea de Apel Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 29 mai 2025

DCC nr. 54

Dosarul nr. 208g/2024